

Tizenhét év után másodszor tanít Szegeden Hawkins

Utazó koreográfus a Kortárs Balettnél

Matthew Hawkins tart egyhetes kurzust a Szegedi Kortárs Balett táncosainak. A brit koreográfus a rendszerváltás idején Londonban találkozott Imre Zoltánnal, s az ő meghívására járt Szegeden 17 évvel ezelőtt.

Az 1997-ben elhunyt koreográfus, Imre Zoltán meghívására járt először Szegeden Matthew Hawkins.

– Londonban találkoztam Imre Zoltánnal, nagyszerű, feledhetetlen személyiség volt. Szokatlan, egyedi stílust képviselt. Keresem az alkalmat, hogy újra együtt dolgozhassak vele. Amikor eljöttem hozzá és társulatához Szegedre, nagyon izgalmas volt számomra látni a családias hangulatot, a munkájukat. Hittek abban, amit csináltak, pedig abban az időben ez számukra nem volt könnyű – mondta Matthew Hawkins.

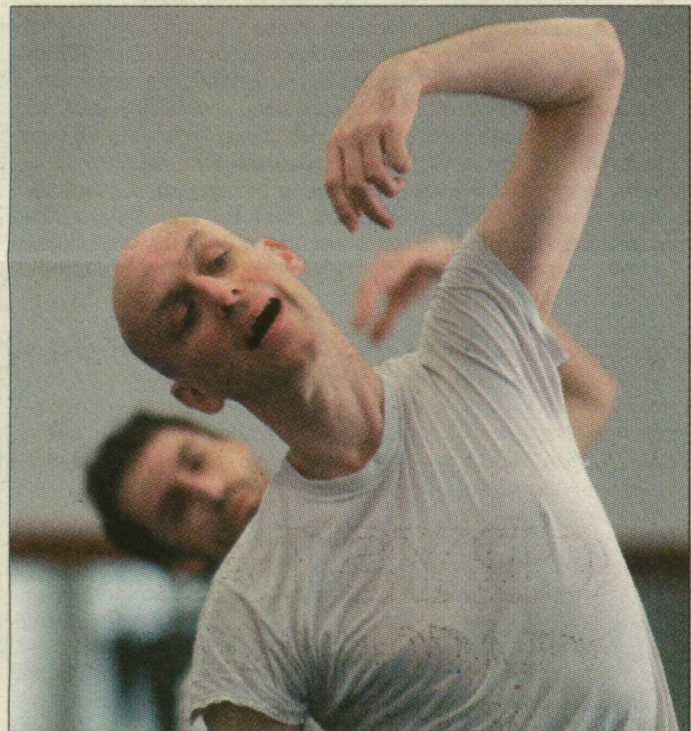
A brit koreográfust most Pataki András, az együttes igazgatója hívta meg, hogy tartson kurzust a táncosoknál. Matthew Hawkins örömmel jött. Arra a kérdésre, hogy mi az azonosság és a különbség Imre Zoltán egykori társulata és a jelenlegi Szegedi Kortárs Balett között, a brit táncos hosszas gondolkodás után válaszolt.

– A két társulatban azonosság a magas művészi színvonal. A különbség az, hogy Imre Zoltánék társulata bizonytalanságban élt – egy kelet-európai csoportról volt szó. Ami Pataki András és Juronics Tamás mostani társulatát illeti, örömmel látom, hogy egy stabil helyzetű együttesről van szó, ők már páneurópaiak, s szerencsére a világ számos pontján volt és lesz a lehetőségük fellépni. A mostani társulatban számomra igazán megható, hogy érzem a bizalmat, a felelősséget. Azt látom, hogy az együttes kiváló táncosait kiváló vezetőik irányítják.

Matthew Hawkins utazó koreográfusnak vallja magát, az elmúlt időszakban dolgozott Pozsonyban, Japánban és Kínában, Törökországban is. Párizsban él, s mint mondja, ma már más a feladata itt Szegeden, mint 17 évvel ezelőtt.

– Akkor tanítottam és tanultam is. Ma már csak az előbbit teszem. Elmúlt sok esztendő, magam is érettebb lettem. Tálán nagyképűen hangzik, de ma az a feladatom, hogy a bennem felgyülemlett tudást továbbadjam. Ezt itt Szegeden is örömmel teszem, annál is inkább, mert az egyik órán Pataki András és Juronics Tamás is beállt táncolni... Ráadásul kaptam egy könyvet Imre Zoltánról, s az abban látott fotók nagyon sok fontos pillanatot segítettek felidézni.

NYEMCSOK ÉVA

Matthew Hawkins örömmel vállalta a Szegedi Kortárs Balett táncosainak tanítását

Fotó: Frank Yvette

Jogász, szikvízkészítő, napszámos is volt a 85 éves Dömötör János

Szolgálni és segíteni

Jogi doktorátust szerzett, dolgozott kultúratanácsnokként a városházán, majd napszámos lett, volt szikvízkészítő üzemben, de a temetkezési vállalatnál is megfordult. A legtöbben mégis művészeti íróként ismerik Dömötör Jánost, a vásárhelyi Tornyai János Múzeum nyugalmazott igazgatóját, aki a minap ünnepelte 85. születésnapját.

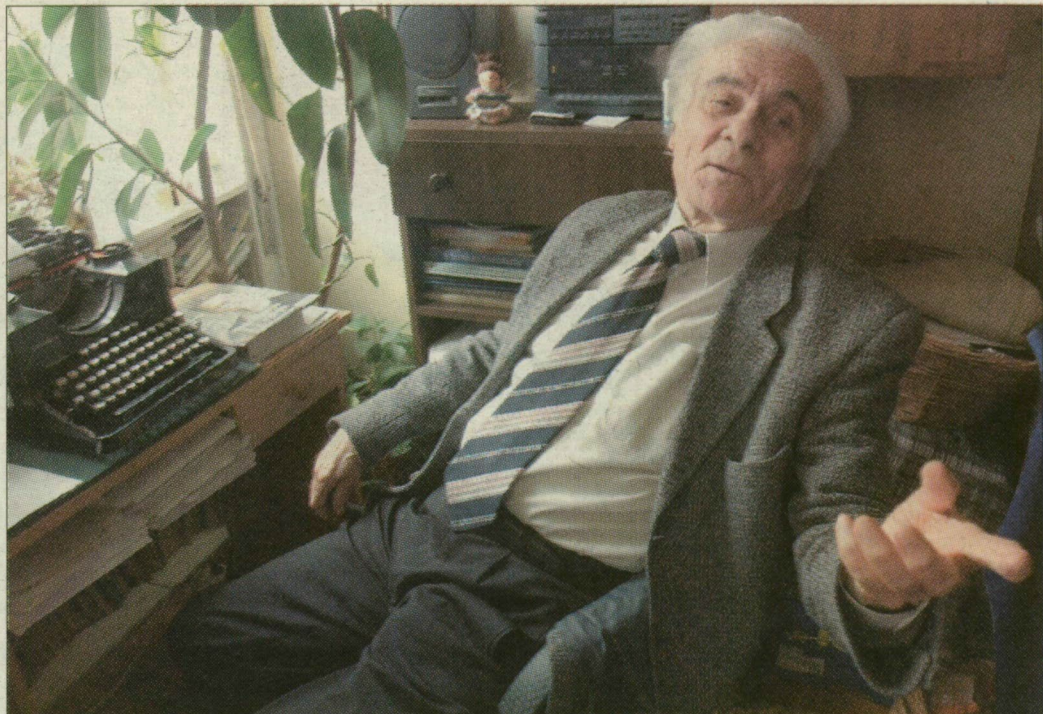
Dömötör János pályájának első tizenöt éve bővelkedett fordulatokban. Sorsát alapvetően az határozta meg, hogy gazdálkodó édesapja „a holdak bűvöletében” élt, azaz nem azt nézte, hogy a föld jó avagy sem, hanem, hogy eladó-e.

– Végül 70 holdnyit gyűjtött össze, ami óriási hátrányt jelentett később. Ugyanis elfelejtette megbeszélni ezt Rákosi elvtársal, így aztán az ötvenes évek elején osztályellenesség lett, mert több földje volt, mint 25 hold – mondta lapunknak Dömötör János. – Ennek aztán már kultúratanácsnok koromban magam ittam meg a levét.

Leventének hívták

Dömötör Jánosnak a képzőművészetek iránti érdeklődését egy véletlen alapozta meg: első gimnazista korában ugyanis díjtériát kapott, s hat hétig otthon volt karanténban. Ez alatt került kezébe egy művészettörténeti könyv. A Bethlen gimnáziumban Tölcséry István famulusaként később a tanári könyvtárban bővíthette ismereteit. A művészettörténetől azonban alaposan elterítette egy iskolai sikere.

– Hetedikes koromban a reformáció hatása a magyar kultúrára címmel kellett iskolai dolgozatot írnom, s ez olyan sikeres lett, hogy Szakhmáry tanár úr azt javasolta, olvassam fel azt az iskolai emlékünnepeken. Csakhogy a tanár

A mester írógépénél. Sok megnyitó szövegét lekopogtatta rajta

Fotó: Tésik Attila

úr elfelejtette elhozni erre a dolgozatomat, így fejből kellett azt elmondanom. Nagy sikert arattam. Tölcséry Pista bácsi ezután azt mondta, látja, vannak gondolataim, és publicisztikai vénám, már csak azt nem tudom, mi büntethető abból, amit leírok. Javasolta: ismerjem meg a jogi korlátokat. Így kerültem a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karára, ahol 1944-ben szereztem jogászdiplomát. Katonának szerencsére nem kellett bevonulnom, de leventének behívták, miután hazatértem Vásárhelyre.

Dömötör János a városházán helyezkedett el fogalmazóként, majd kultúratanácsnokká lépve elő újra kapcsolatba került a helyi művészekkel. Cikkeket írt, kiállításokat nyitott meg. 1951 március végén azonban – édesapja földgyűjtő szenvedélye mi-

att – mint osztályidegent, kirúgták az állásából. Felvették viszont könyvelőnek a Majolika-gyárba, de egy hét után innen is elbocsátották. Másfél évig Kishomokon végzett alkalmi munkákat, majd 1952-ben a Szikvízkészítő Vállalathoz hívták – hivatalosággá.

30 év a múzeum élén

– Két évvel később már a megyei temetkezési vállalatnál alkalmaztak pénzügyi ellenőrként. Ide Kincses Sándor barátom csábított. Érveim meggyőzőek voltak, addigi 763 forint fizetésem helyett 1080-at kínáltak, s nekem, az akkor már ötgerekes családapának ez nem volt mindegy. Itt már más volt a légkör, a kulturális alaphöz hanglemeket vettünk, s hallgattuk a Kabát- és a Levéláriát, de kollektíve részt vettünk Simándy József szegedi koncertjén is. Ekkor már rendszeresen jelentek meg írásaim a Vásárhelyi Szóban.

Dömötör Jánost – aki titkára lett a dél-alföldi művészeti szövetségnek – 1961-ben, máig sem tudja, kinek az ajánlására, kineveztek a Tornyai János Múzeum igazgatójának, mely poszttól harminc évig meg sem vált.

– Osváth Béla, a TIT akkori megyei elnöke korábban felkért, hogy legyek komolyzenei hangversenyek narrátora. Ezeket április 4-én és november 7-én is megtartották, így a megyei veze-

HAT GYERMEK APJA

Dömötör Jánosnak két testvére volt, egyiküket azonban nem ismerte, mert spanyolnáthában még azelőtt meghalt, hogy ő megszületett volna. Felesége azonban tizenhárom gyermekes családban nőtt fel. Ők ketten hat gyermekkel megelégedtek. Ők sorrendben: János, (1948), Mihály (1950), István és ikertestvére, Zsuzsa (1951), majd Róza (1953) és Katalin (1954). A nagy családot ma már 16 felnőtt unoka is gyarapítja.

tők jól ismertek, gondolom, ez is befolyásolta döntésüket.

Muszáj Herkulesként lett művészeti író

Dömötör János azt mondja, amolyan „Muszáj Herkulesként” lett művészeti író. Már életében megjelent róla emlékkönyv, melynek készítői 1980-ban több mint ötszáz publikációjáról tudtak.

– Egy mondatos életeltem meg-egyezik Albert Schweitzerével: Szolgálni és segíteni! Ezt megértették, hiszen Losonczy Páltól, az Elnöki Tanács elnökétől az előző rendszerben a Munka Érdemrend arany fokozatát, míg Göncz Árpád köztársasági elnöktől már a mostani korszakban a Magyar Köztársaság aranykeresztjét vehettem át – tette hozzá.

KOROM ANDRÁS

KIMARADT A FORRADALOMBÓL

Dömötör Jánosnak emlékezete szerint 1956. október 29-én Gyáni Imre akkori gimnáziumi igazgató szólta, hogy menjen el a városházára, a nemzeti bizottság alakuló ülésére. Ezen Erdei István vetette fel, hogy nevezék ki vb-titkárnak.

– Én akkor azt kértem, hogy tárgyalja meg a javaslatot a katona- és a diáktanács is. Másnap kitört a szeptemberi válság, s számomra világos volt, hogy a nyugati hatalmakat nem érdekli Magyarország. November 1-jén azzal mentem be a városházára, hogy nem fogadom el a megbízást. A városháza kapujában találkoztam Erdei Istvánnal, a megyei nemzeti bizottság elnökével, akitől megtudtam, az 5-ös út tele van szovjet tankokkal. Ennek hallatára – hatgyermekes apaként, törődve családom jövőjével – sarkon fordultam és hazamentem. Így maradtam ki a forradalomból – mondta.

Felbecsülhetetlen értékű érmeritkaság került vissza Szegedre – Kétfélmillió forint egy magyar gyűjtőnek

Története legnagyobb pénzét fizette ki a múzeum

Kétfélmillió forintot, történetének legtöbb, vásárlásra szánt pénzét adta ki a szegedi Móra-múzeum egy rendkívül ritka Ferenc József-aranyéremért. Az árvíz évfordulójára újraöntik, csokoládéból.

Ha meg kellett volna becsülni, mekkora az a legnagyobb pénzösszeg, amit a szegedi Móra Múzeum valaha is műtárgyért kiadott, bizonyára tíz-, ha nem százmilliókat saccoltunk volna. És tévedtünk volna.

– Kétfélmillió forintot fizetett a múzeum egy felbecsülhetetlen eszmei értékű érmeritkaságért. A 38 milliméter átmérőjű és 27,6 gramm súlyú aranyérem rendkívül ritka, és Szeged számára különleges jelentősége van. Ferenc József képmása körül a császár és király szállóigévé vált mondása olvasható: Szeged szebb lesz, mint volt – mutatta meg a kincset Nagy Ádám, a múzeum numizmatikusa.

Ferenc József az 1879. március 12-i

CSOKIBA ÖNTIK FERENC JÓZSEFET

Legújabb szerzeményét a múzeum március 12-én, a nagy árvíz évfordulóján, ünnepségen mutatja be. Erre az alkalomra újraöntik az érmét – csokoládéból.

Egy ilyen Ferenc József-érme lappang még valahol

Fotó: Schmidt Andrea

nagy árvíz után néhány nappal érkezett a vízben álló romos városba. A szörnyű pusztítás – a korabeli beszámolók szerint – leírhatatlan hatást tett az uralkodóra: Szeged haterzej házából alig 260 állt meg ellen a megáradt Tiszának, és majdnem kétszázan odavesztek a hullámsírban. A király elkötelezte magát a újjáépítés mellett, és személyesen felügyelte a munkálatokat.

Amikor 1883-ra a város újjászületett, ismét eljött Szegedre. A jeles alkalomra Pócs Lajos szegedi ékszerész ajánlotta fel, hogy emlékérmét készít. A város megbízta, a mester pedig Bécsből kapott mintát a királyi arcmásról az öntőformához.

Négy érme készült aranyból, egy a királynak (ez ma a bécsi Kunsthistorisches Museum tulajdona), egyet Rudolf trónörökösnek adtak át (ez a Magyar Nemzeti Múzeumban látható), valamint egyet-egyet kapott Tisza Kálmán miniszterelnök és Tisza Lajos, a helyreállítást vezető királyi biztos.

Az öntőformát a városházán őrizték, onnan 1926-ban vitték át a múzeumba. A két magyarnak ajándékozott érme sokáig lappangott, mígnem 2005 tavaszán a bécsi Rauch aukciós ház ár-

BESZERZÉSI TOPLISTA

A Ferenc József aranyérme kétfélmillió forintos árával a múzeum vásárlási ranglistájának élére ugrott. Második a tavaly vett Csók István szekrény 1 millió 800 ezer forinttal, a harmadik a két éve 850 ezer forintért megszerzett Csúry László-féle óratörténeti gyűjtemény. Középes árkategóriába sorolható a tavalyi ősz szenzációjára, az ismeretlen Móra Ferenc-levél, 50 ezer forinttal. A múzeumnak nincsen fix kerete a vásárlásra, a pénzt a kínálat alapján teremtik elő. Ezek a műtárgyak nem a közgyűjtemény legdrágább darabjai, mert a tízmillióos értékű műkincseket adományozással sikerült megszerezni.

verésén feltűnt az egyik egy kollekcióval. Magyar gyűjtő vette meg az egész kollekciót, majd a „királyi” érmét felajánlotta a szegedi múzeumnak. A vételárát mostanra sikerült összeszedni, hozzájárult a megyei önkormányzat, a kulturális tárca, valamint civil éremgyűjtők.

DOMBAI TÜNDE